

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/161/2020
Identifikačné číslo spisu: 7213202104
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Brňák
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7213202104.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu S. B., bývajúceho vo F. I. č. XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou GOGA a spol., s.r.o. so sídlom v Košiciach, Kupeckého 4, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Tomáš Goga, MBA, proti žalovanej U. S. Steel Košice, s.r.o. so sídlom v Košiciach, Vstupný areál U. S. Steel, IČO: 36 199 222, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 20Cpr/1/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 27. júna 2018 sp. zn. 1CoPr/6/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvostupňový súd“) rozsudkom z 24. januára 2017 č. k. 20Cpr/1/2013-297 zamietol žalobu a vyslovil, že žalovaná má právo na plnú náhradu trov konania.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením z 27. júna 2018 sp. zn. 1CoPr/6/2017 odvolanie odmietol a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V podstatnom konštatoval, že odvolanie podal žalobca po uplynutí zákonom stanovenej lehoty 15 dní, pričom sa nejedná o žiaden z prípadov uvedených v § 362 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), nakoľko strany sporu (aj žalobca) boli správne poučené súdom prvej inštancie o lehote na podanie odvolania a žalobca nepožiadaval o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté odvolacie rozhodnutie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V podstatnom uviedol, že prvostupňový súd ho v rozsudku z 24. januára 2017 č. k. 20Cpr/1/2013-297 nesprávne

poučil o jeho práve podať odvolanie, v dôsledku ktorého pochybenia mu neplynula 15 dňová lehota na podanie odvolania, ale trojmesačná lehota (§ 362 ods. 3 CSP), ktorú lehotu dodržal. Pokiaľ potom odvolací súd odmietol jeho odvolanie ako podané oneskorene, porušil jeho právo na spravodlivý proces.

4. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť. V podstatnom poukázala na znenie § 220 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého povinnosťou prvostupňového súdu bolo (iba) dať poučenie o lehote na podanie odvolania, o tom, na ktorý súd sa odvolanie podáva a o náležitostiach odvolania. Uvedené náležitosti prvostupňový súd v poučení splnil. V dôsledku uvedeného bola aplikácia ustanovenia § 362 ods. 3 CSP vylúčená.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

6. Najvyšší súd predovšetkým konštatuje, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

7. Najvyšší súd opakovane vyjadril názor, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/109/2018, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco, namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (napr. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

9. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z dôvodu uvedeného v § 420 písm. f/ CSP, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby

uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nesprávny postup videl v tom, že súd prvej inštancie nesprávne poučil strany sporu (žalobcu) o opravnom prostriedku (odvolaní), a preto ním podané odvolanie - po uplynutí lehoty 15 dní, avšak v lehote troch mesiacov - bolo podané včas, v dôsledku ktorej skutočnosti ho mal odvolací súd vecne posúdiť a nie odmietnuť ako oneskorene podané.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci, to, ako súd viedol spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/109/2018, 3Cdo/138/2018, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

14. Judikatúra najvyššieho súdu za porušenie práva na spravodlivý proces považuje aj postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad 5Cdo/19/2019, 7Cdo/143/2017, 4Cdo/104/2017). So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalobcu odvolacím súdom vykazovalo znaky namietanej procesnej vady; uvedenú zmätočnosť však nezistil.

15. Z obsahu spisu najvyšší súd zistil, že prvostupňový súd vyhlásil ostatný rozsudok, ktorým zamietol žalobu žalobcu, na verejnom pojednávaní konanom dňa 24. januára 2017 (č. l. 296 spisu), a to za prítomnosti (aj) žalobcu a jeho právnej zástupkyne. Tento bol následne prvostupňový rozsudok doručený 22. februára 2017. Poučenie dané sporovým stranám prvostupňovým súdom v písomnom vyhotovení ostatného rozsudku spočívalo v odcitovaní § 355 ods. 1, § 356, § 359, § 362 ods. 1, § 363, § 364 a § 365 ods. 1 CSP.

15.1. Podľa § 355 ods. 1 CSP proti rozsudku súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon nevylučuje.

15.2. Podľa § 356 CSP odvolanie nie je prípustné proti rozsudku vydanému na základe uznania nároku alebo vzdania sa nároku okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia (písm. a/), pre zmeškanie okrem prípadov odvolania podaného z dôvodu, že neboli splnené podmienky na vydanie takéhoto rozhodnutia (písm. b/).

15.3. Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

15.4. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje.

15.5. Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie proti ktorému

rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

15.6. Podľa § 364 CSP rozsah v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

15.7. Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky (písm. a/), súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písm. b/), rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd (písm. c/), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (písm. d/), súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (písm. e/), súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (písm. f/), zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené (písm. g/) alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (písm. h/).

16. Z vyššie uvedeného (bod 15 až 15.7.) mal najvyšší súd - bez existencie rozumných pochybností o tom - za dostatočne preukázané, že právna zástupkyňa žalobcu (advokátka), ako osoba práva znalá mala nepochybne vedomosť o tom, že prvostupňový súd rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhrady mzdy, ktorý rozsudok už na prvý pohľad nespadá pod režim rozhodnutí (rozsudkov) uvedených v § 356 CSP, a teda, že odvolanie je proti nemu prípustné v zmysle § 355 ods. 1 CSP v lehote 15 dní uvedenej v § 362 ods. 1 CSP. Za tristnú považuje dovolací súd okolnosť, že advokát (profesionál v oblasti práva) v odvolaní a v dovolaní fakticky poukazuje (aj) na jeho nevedomosť o 15 dňovej lehote na podanie odvolania v danej veci, a to aj napriek síce formalizovanému poučeniu prvostupňového súdu (body 15 in fine až 15.7.), avšak - minimálne v prípade právneho zástupcu strany žalobcu (advokáta) - poučeniu právne konformnému. Rovnako tak samotné odvolanie formulovala právna zástupkyňa (advokátka) a nie žalobca. Z uvedeného teda vyplýva, že celé konanie pred prvostupňovým súdom mala za stranu žalobcu v „právnej“ dispozícii osoba práva znalá - právna zástupkyňa (advokátka) žalobcu.

16.1. Advokát v súlade s ustanovením § 1 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov chráni záujmy svojho klienta v súlade s ústavou, zákonmi a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktorá povinnosť je umocnená aj v ustanovení § 18 ods. 1 citovaného zákona („[a]dvokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta“). Advokát je rovnako povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou (§ 18 ods. 2 citovaného zákona).

16.2. Podľa názoru dovolacieho súdu výhrady dovolateľa mohli mať, ale v iných súvislostiach určité ratio v tom, že prvostupňový súd explicitne v poučení svojho rozhodnutia neuviedol, že proti jeho rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia, a to aj napriek tomu, že implicitne to z poučenia vyplývalo (citovaním zákonných ustanovení CSP, pozri body 15 in fine a 15.1. až 15.7.). Uvedený nedostatok mohol mať svoj prípadný význam (iba) v prípade, ak by žalobca nebol v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) a sám by nedisponoval právnickým vzdelaním, čo ale nebol tento prípad.

17. V neposlednom rade najvyšší súd dodáva, že pokiaľ dovolateľ namietal nedostatok poučenia o možnosti exekúcie, uvedená výhrada - vzhľadom k charakteru posudzovaného vecného rozhodnutia (zamietnutie žaloby) - nemá dostatočnú právnu relevanciu pre záver, že takýmto nesprávnym procesným postupom súdu bolo znemožnené žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

18. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné. Najvyšší súd preto jeho dovolanie v zmysle § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol.

19. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3

veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.